

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

PROSINEC

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Abyste pronikli k jádru problému, brutálně rozbijte skořápku / [To get to the root of the problem, you must brutally break the shell] / Jan Voda -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 20, č. 6 (2023), s. 32-35.

Autor představuje metodu Brute thinking, která pomáhá lidem rozvíjet kreativitu a přinášet nové nápady. Tato technika spočívá v hledání vztahů mezi věcmi, které spolu nemají nic společného. V textu je uveden způsob provedení metody a experiment na příkladu pojmů vejce a porada.

spontánnost ; tvořivost ; mentální mapa ; myšlení ; pojmová představivost ; spolupráce ; řešení úloh ; chování ; experiment ; pojem ; metoda

<http://katalog.npmk.cz/documents/530807>

2.

Děti jsme zvyklí vychovávat v reálném světě, stačí to ale? / [We are used to raising children in the real world, but is that enough?] / Autorský kolektiv Kyberpohádek – cze

In: Speciál pro školní družiny : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 2336-4343 -- Roč. 10, č. 5 (2023), s. 12-13.

Centrum kybernetické bezpečnosti vytvořilo projekt Kyberpohádky. Na podkladu tradičních pohádek vznikly jejich upravené verze, které reflektují současný svět a upozorňují na nástrahy ve virtuálním prostředí. Příběhy existují i jako audionahrávky a jsou přeloženy do všech jazyků Evropské unie. Jsou určeny pro děti od 3 let a pro pedagogy mateřských škol jsou k dispozici metodické listy.

kybernetika ; internet ; virtuální realita ; působení ; dítě ; předškolní dítě ; bezpečnost ; pohádka ; informační technologie ; sociální prevence ; výchova k bezpečnosti ; prevence ; zvukový dokument ; věk 3-6

<http://katalog.npmk.cz/documents/530885>

3.

Důležitost oblíbené činnosti při řešení obtíží u dětí / [The importance of a favorite activity in solving difficulties in children] / Daniel Žákovský, Leoš Zatloukal -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 29, č. 6 (červen) (2023), s. 33-35.

Oblíbenou činnost dítěte považují autoři článku za základní stavební kámen psychoterapeutické intervence. Jedná se o princip utilizace, tedy využití toho, co s sebou klient do terapie přináší, protože v oblíbené činnosti má dítě přítomny potřebné dovednosti a zdroje pro řešení svého problému. V terapii je důležité tyto zdroje objevit a vytvořit prostor pro jejich propojení s problémovou situací. Popsán je postup meditační techniky při použití oblíbené činnosti zaměřené na řešení problému dítěte.

dítě ; psychoterapie ; pedopsychologie ; meditace ; zájmová činnost ; relaxace ; zkušenost ; dovednost ; zákrok ; obtíž ; řešení problémů

<http://katalog.npmk.cz/documents/530814>

4.

Jak komunikovat s generací Z? / [How to communicate with generation Z?] / Nela Pliešovská – cze

In: Speciál pro střední školy : příloha časopisu Řízení školy -- Roč. 2023, č. 5 (2023), s. 23-24.

V článku jsou zveřejněny výsledky průzkumu firmy "Než zazvoní". Zjišťovalo se, jak uchazeči vnímají hodnoty školy a i to, jaké faktory ovlivňují žáky při výběru střední školy. Průzkumu se zúčastnilo 6 534 žáků devátých tříd základních škol. Vyplývalo z něj, že pro většinu z nich jsou důležití dobří učitelé a kvalita výuky, naopak není pro ně podstatná dlouhá tradice školy. Průzkum dále ukázal, že většina žáků ocení, když škola podporuje rovnost pohlaví a toleranci vůči menšinám. V textu je popsána i charakteristika generace Z, pod kterou spadají lidé narození mezi lety 1995 a 2012.

střední škola ; volba školy ; výběrové kritérium ; základní škola ; přechod ze základní na střední školu ; generační vztahy ; společenský vývoj ; studijní obor ; volba studijního oboru ; rovnost možností ; menšina ; průzkum ; postoj žáka ; generace Z

<http://katalog.npmk.cz/documents/530377>

5.

Lycea jsou stále víc v kurzu : ve hvězdách je však otázka dostatečného počtu zájemců / [Lyceums are increasingly in demand : however, sufficient number of applicants is still questionable] / Petr Husník – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 126, č. 34 (2023), s. 4-6.

Článek se věnuje tématu lyceí v České republice, která svými učebními osnovami tvoří most mezi gymnaziálním vzděláváním a vzděláváním na průmyslových školách. Hlavním úkolem lyceí má být větší důraz na předměty, jakými jsou například matematika, fyzika či ekonomie, aby se absolventi lépe připravili na vysokoškolské studium. Článek mapuje počátky vzniku lyceí v ČR (90. léta) a jejich současnou situaci.

školství ; systém výchovy a vzdělávání ; střední průmyslová škola ; lyceum ; gymnázium ; učební osnovy ; střední škola ; vzdělávání ; výuka ; matematika ; fyzika ; ekonomie ; Česko ; příprava na vysokou školu ; 1990-2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/530210>

6.

"Místo dárků vánočních skutečný vojenský oblek" : odívání dětí během první světové války / ["Instead of Christmas presents a real military suit" : children's dress during the First World War] / Milena Lenderová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 45, č. 9 (2023), s. 14-17.

Předmětem článku je dětská móda v první světové válce. Autorka se věnuje nejprve všem důsledkům mobilizace - podřízení veškerých aktivit, stravování a odívání válečné ekonomice, poklesu příjmů, inflaci atd. - a následně se zaměřuje pouze na "válečné" odívání, jež bylo zasaženo nedostatkem látek. Autorka zmiňuje motivy, jež se v počátku války promítaly do módy (patriotismus, vojenská uniforma), dále se věnuje tomu, jak se v módě později projevil nedostatek materiálů (časopisy nabízely návody, jak přešívát šaty; obuvnictví začalo preferovat materiály, jakými je dřevo, juta apod.) a v závěru zmiňuje, co přinesl konec války (děti mnohdy chodily do škol téměř nahé, bosé).

válka ; dítě ; škola ; ekonomika ; dětství ; oblečení ; nedostatek ; historické hledisko ; Rakousko-Uhersko ; móda ; první světová válka (1914-1918) ; krize ; inflace ; 1914-1918

<http://katalog.npmk.cz/documents/530957>

7.

Národní program prevence obezity dětí (BF24) = National child obesity prevention program / Petr Jehlička, Jiří Suchý -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tělesná výchova a sport mládeže : odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele -- ISSN 1210-7689 -- Roč. 89, č. 3 (2023), s. 2-7.

Vládní opatření přijatá během pandemie nemoci covid-19 vedla ke snížení objemu pohybu a následnému zvýšení hmotnosti celé české populace. V reakci na zvyšování BMI u dětí byl pod vedením dětského kardiologa MUDr. Petra Jehličky vypracován roční preventivní program BF24, který je určen dětem ve věku 6-11 let s nadváhou. Základ projektu představuje edukační portál a mobilní aplikace, která umožní dítěti účastnit se programu zábavnou formou hry, jejímž principem je průběžné sbírání bodů, vázané na splnění podmínek pohybové aktivity a energetického příjmu. Primární roli v programu zastává pediatr, který osloví rodiče dítěte s nadváhou a nabídne jim účast v BF24; po zaregistrování předá rodičům kartu pacienta a aktivuje přístup k používání mobilní aplikace.

dítě ; mladší školní věk ; střední školní věk ; první stupeň ; obezita ; prevence ; preventivní medicína ; zdraví ; program ; osvěta ; hra ; pohybová aktivita ; pediatr ; pediatrie ; nadváha ; národní programy ; pandemie ; důsledky ; hmotnost ; edukace ; mobilní aplikace ; gamifikace ; 2020-

<http://katalog.npmk.cz/documents/530561>

8.

Proč musejí být všechny děti přijímány k základnímu vzdělávání pouze na základě věku a spádovosti / [Why must all children be admitted to primary education only on the basis of age and the catchment area] / Veronika Doležilová – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 20, č. 6 (2023), s. 5-10.

Autorka se v článku věnuje přijímání dětí k základnímu vzdělávání v Česku. Zamýšlí se nad otázkou, jestli jsou podmínky pro přijetí pro všechny stejné a i nad tím, jestli se dodržují v průběhu zápisu mezinárodněprávní závazky. Vysvětluje Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech a školský zákon. V závěru článku autorka uvádí návrhy na změny právních předpisů, aby děti nebyly vylučovány ze vzdělávacího systému kvůli svému sociálnímu statusu.

přijetí do školy ; speciální vzdělávací potřeby ; základní vzdělání ; sociální diskriminace ; školský zákon ; přístupnost vzdělání ; rovnost možností ; školská legislativa ; legislativa ; právní normy Evropské unie ; předškolní věk ; selekce ; výběrové kritérium ; základní škola ; rovný přístup

<http://katalog.npmk.cz/documents/530798>

9.

Rozvoj emoční inteligence u studentek učitelství předškolního a elementárního vzdělávání = Development of emotional intelligence of students of pre-school and elementary education / Stanislav Michek, Marie Herynková, Vladimíra Hornáčková, Iva Košek Bartošová, Yveta Pohnětalová, Jana Marie Havigerová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogická orientace -- ISSN 1211-4669 -- Roč. 32, č. 3 (2022), s. 204-229.

Autoři analyzují výsledky dílčího výzkumu z projektu "Nebojme se prožívání - rozvoj emoční inteligence studentů učitelství pro mateřské školy a první stupně základních škol Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové". Projekt byl realizován během akademického roku 2021/2022, kdy byly v rámci inovované výuky vyučujícími zařazovány aktivity mající vliv na schopnost emoce rozpoznávat, vyjadřovat, regulovat a umět je využívat. Přiložené tabulky popisují např. vztah vyučovacího předmětu, obsahu inovace a rozvíjené složky emoční inteligence či rozdíly v pretestu a v posttestu při měření emoční inteligence.

student učitelství ; vzdělávání učitelů ; pedagogická fakulta ; preprimární vzdělávání ; primární vzdělávání ; mateřská škola ; první stupeň ; inovace ve vzdělávání ; emoce ; emocionalita ; rozvíjení schopností ; aktivizující metoda ; test ; výsledek výzkumu ; emoční inteligence ; 2021/2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/530351>

10.

Tvořivé pojetí mezioborových aktivit vzdělávací oblasti Umění a kultura v profesní přípravě učitelů primárního vzdělávání = Creative conception of interdisciplinary activities in Art and Culture educational area in the professional training of primary education teachers / Hana Standlerová, Daniela Taylor -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní -- ISSN 1210-3683 -- Roč. 31, č. 3 (2023), s. 12-17.

Článek reaguje na připravované kurikulární změny ve vzdělávací oblasti Umění a kultura a jejich důsledky v profesní přípravě učitelů 1. stupně ZŠ. Podle autorek článku mohou tyto připravované změny lépe umožnit rozvíjení tvořivosti u dětí - prostor má být totiž při výuce nově věnován také improvizaci, tanci apod. Článek uvádí několik možností přípravy vysokoškolských studentů oboru vzdělávání na 1. stupni ZŠ - workshopy, mezioborové dílny či projekty, jež momentálně probíhají na Masarykové univerzitě a jež studenty mají připravit na nadcházející změny ve způsobu a obsahu výuky hudební výchovy.

hudební výchova ; výuka ; vyučovací metoda ; obsah výuky ; systém výchovy a vzdělávání ; vzdělávání učitelů ; výchovně-vzdělávací cíle ; tvořivost ; improvizace ; učitel ; základní škola ; student učitelství ; profesní příprava ; tvůrčí dílna ; mezioborový přístup ; primární vzdělávání ; první stupeň ; kurikulum ; Masarykova univerzita ; Česko ; RVP ZV

<http://katalog.npmk.cz/documents/530958>

11.

Týden ve speciální škole / [A week at a special school] / Eva Němečková – cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 [CZ] -- Roč. 126, č. 43/44 (2023), s. 22-23.

Autorka v článku zprostředkovává své pozorování ze speciální školy ve Vernéřovicích, kde v současnosti plní čtyřicetihodinové praxe. Popisuje konkrétní úkony ze školního dne, například své seznámení se s "návodem na děti", práci s handicapovanými dětmi (společné aktivity, komunikaci s nimi) či chování žáků. Své poznatky shrnuje v závěrečné kapitole.

mentálně postižený ; systém výchovy a vzdělávání ; speciální škola ; speciální školství ; mentální handicap ; Downův syndrom ; praxe ; žák ; režim dne ; speciální vzdělávací potřeby ; aktivita ; Vernéřovice (Česko) ; 2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/531049>

12.

Učivo vyjmenovaných slov v písních a hudebních aktivitách = The required syllabus of grammar specific words in songs and musical activities / Michal Horák -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní -- ISSN 1210-3683 -- Roč. 31, č. 3 (2023), s. 36-39.

Autor ve svém článku navazuje na svou diplomovou práci, jež představuje metodický námět pro výuku vyjmenovaných slov, spočívající v propojení s hudbou. Autorova diplomová práce nabízí celkem 7 písní k vyjmenovaným slovům, přičemž obsahuje také jejich charakteristiky a další doporučení. Autor v článku shrnuje postup při práci s písní (poslech nahrávky, interpretace vyučujícího a nácvik písně) a na příkladu písně "Synu, buď už sytý" uvádí také možné hudební činnosti (poslechové, pohybové, pěvecké či instrumentální).

hudební výchova ; vyučovací předmět ; hudba ; metodická činnost ; mezioborový přístup ; interpretace ; děti školního věku ; první stupeň ; základní škola ; výuka ; učivo ; poslech ; pohyb ; hudební nástroj ; zpěv ; čeština ; cvičení ; Česko ; vyjmenovaná slova ; písně

<http://katalog.npmk.cz/documents/531030>

13.

Ukrajinské děti jsou příležitostí, jak zlepšit podporu vícejazyčných žáků v ČR / [Ukrainian children brings opportunity to improve support for multilingual students in the Czech Republic] / Kristýna Titěrová – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 20, č. 6 (2023), s. 17-18.

Článek se věnuje žákům bez znalosti češtiny a tomu, jakým způsobem je pro ně organizována výuka jazykové přípravy ve školách. Jsou zde zveřejněna data MV a MŠMT, kolik ukrajinské mládeže studuje na středních školách. Většina z nich je stále mimo český školský systém, přestože

se od roku 2021 situace oproti předchozím letům zlepšila. V závěru textu jsou uvedena doporučení, jak zajistit lepší podporu dětem, které neovládají dobře vyučovací jazyk ve škole.

střední škola ; sekundární vzdělávání ; školská legislativa ; přistěhovalec ; uprchlík ; základní škola ; profesní příprava ; čeština ; jazyková bariéra ; jazyková výuka ; čeština jako cizí jazyk ; dítě cizí národnosti ; vyučovací jazyk ; Česko. ; Česko. ; Česko ; Ukrajina ; Ukrajinci

<http://katalog.npmk.cz/documents/530805>

14.

Vysvědčení JINAK / [Summative assesment differently (project JINAK)] / Dana Musilová – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 20, č. 9 (2023), s. 31-34.

Článek se věnuje hodnoticímu systému Evropských škol (nadmárodní instituce vzniklá na základě mezivládních dohod zemí EU) se zaměřením na školní zprávu - vysvědčení. Přibližuje, jak se posledních dvacet let vyvíjelo hodnocení žáka nejen v zemích Evropské unie, ale na celém světě. Je zde představen český projekt Vysvědčení JINAK, který se snaží o inovaci v klasifikaci žáků základních škol v Česku v souladu se světovými trendy.

vysvědčení ; klasifikace ; hodnocení žáka ; žák ; prospěch ; kritériální hodnocení ; slovní hodnocení ; inovace ; hodnoticí kritérium ; formativní hodnocení ; základní škola ; Evropská unie ; 2004-2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/530301>

15.

Vyučující na filmovém plátně : videoreflexe výuky jako nástroj rozvoje vysokoškolských vyučujících = Teachers on the silver screen : videoreflexion of teaching as a tool for professional development of university teachers / Zuzana Kročáková, Ingrid Procházková, Zuzana Vařejková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogická orientace -- ISSN 1211-4669 -- Roč. 32, č. 3 (2022), s. 249-264.

Centrum rozvoje kompetencí Masarykovy univerzity v Brně (CERPEK) nabízí vzdělávací program určený vysokoškolským vyučujícím zaměřený na rozvoj pedagogických kompetencí. Univerzity často rekrutují své vyučující z řad doktorských studentů, kteří mají výborné znalosti vyučovaného oboru, avšak obvykle nedisponují pedagogickým vzděláním. Semestrální vzdělávací program s názvem Dílna rozvoje pedagogických kompetencí (od září 2022 je nabízen také v angličtině) se skládá ze čtyř částí zahrnujících individuální práci i společná setkávání. Jedná se o (1) týdenní kurz tandemové výuky, (2) sérii tří workshopů, které slouží k prohlubování znalostí a dovedností frekventantů, (3) videoreflexi a (4) závěrečné setkání. V článku je podrobně popsána část třetí, ve které mají frekventanti za úkol naplánovat a realizovat lekci, z které je pořízen videozáznam. Ten následně slouží jako podklad k reflektivnímu rozhovoru frekventanta a lektora.

vysokoškolský pedagog ; další vzdělávání učitelů ; pedagogické středisko ; kompetence ; odborný rozvoj zaměstnanců ; rozvíjení schopností ; videozáznam ; zpětná vazba ; vzdělávací program ; výuka ; pedagogická praxe ; příprava učitele na vyučování ; Masarykova univerzita. ; reflexe ; 2017-

<http://katalog.npmk.cz/documents/530441>